

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag
om landskapsförvaltningen.

Nr 6/1971.

Den 5 mars 1923 utfärdades den första förvaltningslagen i form av Ålands landstings beslut angående ordnandet av Ålands landskapsförvaltning (5/23). Förslaget till denna landskapslag anhängiggjordes i landstinget medelst en av regeringen genom landshövdingen till landstinget överlämnad framställning. Denna förvaltningslag var i stort sett oförändrad gällande fram till mitten av år 1952, då nugällande förvaltningslag, landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland, trädde i kraft.

Finansförvaltningen har dessutom reglerats genom landskapslagen den 9 mars 1933 angående landskapet Ålands finansförvaltning (3/33). Denna lag lämnades dock utanför 1952 års revision av förvaltningslagstiftningen men torde såsom helt föråldrad icke längre motsvara rådande förhållanden.

Gällande förvaltningslag har efter sin tillkomst ändrats ett flertal gånger i huvudsak på grund av att nya tjänster inrättats. Genom lagändringen den 25 juli 1967 (40/67) förkortades dessutom mandattiden för landskapsstyrelseledamöterna från tre till två år. Samtidigt gavs landskapsstyrelsen en allmän befogenhet att bevilja dispens från i lagen förutsatta kompetenskrav för landskapsstyrelsens tjänstemän.

Landstinget har med anledning av olika motioner hemställt hos landskapsstyrelsen om utredningar rörande utom annat ledamöternas politiska ansvarsförhållande till landstinget (mot. 14/57), en utvidgning av ansvaret för lantrådets berättelse till att omfatta hela landskapsstyrelsen (mot. 5 och 7/66) samt beträffande förenkling av ärendenas handläggning i landskapsstyrelsen (mot. 2/54).

Landskapsstyrelsen tillsatte den 13 december 1966 en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till en totalrevision av förvaltningslagstiftningen. Kommittén avgav sitt första delbetänkande i februari 1967. I delbetänkandet behandlades särskilt frågan om landskapsstyrelsens parlamentariska ansvarighet. Kommittén, som den 10 januari 1969 uppdelats i tvenne kommittéer, förvaltningslagkommittén och landstingsordningskommittén avgav ett gemensamt andra delbetänkande den 5 juni 1970 (kommittébet. 5/70).

Sistsagda betänkande har i tryckt form tillställts landstingsmännen under sommaren 1970 samt utsänts på remiss till föredragande tjänstemännen vid landskapsstyrelsen. Utdrag ur föredragandenas yttranden har i december 1970 tillställts landstingsmännen. På grund därav kommer landskapsstyrelsen icke i denna framställning att närmare referera kom-

mittébetänkandet eller utlåtandena på nytt.

Vid beredningen av denna framställning har landskapsstyrelsen givit föredragandena tillfälle att muntligen komplettera sina utlåtanden. Landskapsstyrelsen har dessutom såsom utom verket stående sakkunniga hört kommittémedlemmen, länsrådet Rolf Sundman och förre landssekreteraren Steffan Trysén, Visby. För skoladministrationens del har landskapsskolornas rektorer och landskapets folkskolinspektör under ordförandeskap av äldre landskapssekreteraren hållit ett gemensamt rådslägningsmöte.

I särskilda framställningar avser landskapsstyrelsen att framlägga förslag till ny landstingsordning, landskapslag om landskapet Ålands centrala ämbetsverk och landskapslag om lagberedningen.

Allmän motivering.

Förvaltningsreformens sju huvudpunkter har närmare refererats i kommittébetänkandet (ss. 5-12). Såvida icke annat nedan framgår har landskapsstyrelsen omfattat de allmänna synpunkter kommittén anfört beträffande dessa huvudfrågor.

1. Parlamentarisk ansvarighet.

Landskapsstyrelsen har omfattat kommitténs förslag om att den år 1967 införda mandattiden om två år bibehålles. Förslaget innebär att frågan om ledamöternas förtroende underkastas landstingets prövning vartannat år.

Landstinget omfattade stora utskottets uttalande (10/67) om att mandattiden om två år skulle betraktas såsom en temporär lösning av landskapsstyrelsens parlamentariska ansvarighet "till dess uttryckliga stadganden därom hinner införas". Vid ärendets handläggning både i kommitté och landskapsstyrelse har denna formulering diskuterats ingående och i landskapsstyrelsen har även den åsikten framförts, att landstingets ifrågavarande uttalande innebar, att parlamentarismen skulle genomföras så snart det s.a.s. tekniskt hinner vidtagas erforderliga arrangemang. Ur denna synpunkt skulle givetvis en övergång till parlamentariskt ansvarig landskapsstyrelse efter det nytt landsting då tillträtt vara fullt möjlig.

Införandet av en renodlad parlamentarisk ansvarighet, som skulle innebära att minst 16 landstingsmän tillsätter landskapsstyrelsen, försvåras enligt landskapsstyrelsens uppfattning bl.a. av den nuvarande bundenheten vid rikets finansförvaltning genom det noggrant reglerade avräkningssystemet. Ett från regeringens program väsentligt avvikande politiskt handlingsprogram vore enbart av denna orsak svårt att förverkliga för en parlamentariskt ansvarig landskapsstyrelse. Måhända kommer

den planerade reformen av självstyrelselagen att skapa bättre förutsättningar härvidlag. Därtill kommer att en stor del av de nuvarande landstingsmandaten baserar sig huvudsakligen på bevakning av i lokalt avseende betydelsefulla frågor. Endast en mindre del av de politiska grupperingarna har lagt politiska värderingar som grund för verksamheten. Med hänsyn därtill har landskapsstyrelsen i likhet med kommittén icke ansett tiden ännu mogen för fullständig parlamentarism. Den år 1967 genomförda förkortningen av mandattiden får närmast betraktas som ett steg i riktningen mot ett sådant mål. Men innan ett slutligt steg tas, bör det materiella innehållet av förvaltningen dock vara sådant att det ger en parlamentariskt ansvarig landskapsstyrelse större faktiska möjligheter att agera. I annat fall saknar en sådan ansvarighet nämnvärd praktisk betydelse och innebär blott att landskapsstyrelsen tillsätts för samma mandattid som landstinget. Trots detta ställningstagande nu anser landskapsstyrelsen dock att målsättningen för framtida reformer rörande landskapsförvaltningen bör vara ett i alla avseenden parlamentariskt system och att frågan därför på nytt borde tas upp i samband med den planerade reformen av självstyrelselagen.

Angående lantrådets parlamentariska ställning har ett ändringsförslag förelegat i landskapsstyrelsen.

2. Förvaltningsberättelsen.

Då frågan om ansvaret för den årliga förvaltningsberättelsen har ett nära samband med utformningen av det parlamentariska ansvaret, har landskapsstyrelsen stannat för den lösning kommittén föreslagit. Med beaktande av att i denna berättelse även landstingets verksamhet borde medtagas i större utsträckning än tidigare, föreslår landskapsstyrelsen, att berättelsen skulle kallas årsbok. Avsikten är härvid att landstingets kansli skulle sammanställa den del av berättelsen, som berör landstingets verksamhet. Beträffande uppställningen hänvisas till utdrag ur lantrådets berättelse för år 1969 som bilägges.

3. Delegering av beslutanderätten.

Landskapsstyrelsen har i princip omfattat kommitténs förslag om att handläggningen av vissa rutinärenden enligt landskapsstyrelsens enhälliga beslut skulle delegeras till ledamots avgörande vid så kallad enskild föredragning. För att nödig snabbhet skulle uppnås för behandlingen av dylika ärenden borde denna tillgå så, att vederbörande föredragande har förslag till expeditioner utskrivna vid föredragningen, för att av ledamoten efter beslutet direkt kunna undertecknas. Landskapsstyrelsen har förtydligat stadgandet så, att enskild föredragning skulle kunna ske endast inför lantrådet eller ordinarie ledamot. Därigenom

skulle ersättare icke kunna träda i ledamots ställe i fråga om enskild föredragning.

4. Lagberedningens organisation.

Beträffande organisationen av lagberedningen har landskapsstyrelsen principiellt beslutat omfatta kommittéförslaget. Förslaget innebär en reglering dels av initiativet till lagberedningsåtgärder och dels ordningen för beredningen av lagförslagen. Förslaget möjliggör bl.a. att beredningen av vissa lagförslag skulle kunna anförtros någon avdelning vid det centrala ämbetsverket. Dessutom komme dessa avdelningar att i högre grad än hittills bli inkopplade i lagberedningsarbetet.

Vid omorganisationen av lagberedningsbyrån skulle laggranskningsnämnden lagfästas. I och med att andra än lagberedaren skulle kunna utarbeta förslag till lagframställningar komme nämndens betydelse otvivelaktigt att öka.

Beredningen av lagförslag i kommittéer har under de senaste åren väsentligt ökat. Erfarenheterna av denna beredning har visat att denna form av lagberedning är värd att använda också i framtiden inte minst på grund därav, att representanter för olika organisationer därigenom redan i beredningsskedet får möjlighet att deltaga i utformning av lagstiftningen.

Landskapsstyrelsen anser att även enmansutredningsförfarandet eventuellt med rätt att höra sakkunniga borde tas med som en beredningsutväg. Förutsättningar för denna form av lagberedning skulle speciellt skapas, ifall landstingssekreteraren anställdes på heltid och till dennes åligganden skulle höra lagberedningsuppgifter.

5. Landskapets centrala ämbetsverk.

Antalet avdelningar vid det centrala ämbetsverket har satts till fem. Landskapsstyrelsen har ägnat särskild uppmärksamhet åt kultur- och näringsavdelningarnas organisation.

Många skäl talar för att sammanföra utbildning, biblioteks- och arkivverksamhet samt museiförvaltning med åtföljande konstfrämjande verksamhet till en avdelning, kulturavdelningen. Yrkesvägledningen hör däremot snarare hemma i näringsavdelningen och föreslås överflyttad dit. Kulturavdelningen föreslås uppdelad i två sektioner, utbildningssektionen samt fornminnes- och arkivsektionen. Den förstnämnda sektionen föreslås uppdelad på en allmän byrå och en grundskolbyrå. Grundskolbyrån skulle handlägga ärenden rörande de obligatoriska skolorna, medan på allmänna byrån skulle ankomma övriga kulturfrågor däri inbegripet ärenden angående landskapets skolor och det fria kul-

turarbetet. Chef för avdelningen skulle vara utbildningschefen, som samtidigt skulle vara sektionschef och förestå den allmänna byrån.

Med beaktande av att landskapets skolväsende är rikt differentierat föreslår landskapsstyrelsen sålunda beträffande utbildningssektionen en uppdelning av byråerna efter skolform. En sådan lösning synes vara mest praktisk och naturlig med hänsyn till skolornas och elevernas antal och har också föreslagits av rektorerna för landskapets skolor.

Beträffande förvaltningen av näringsverksamheten föreslår landskapsstyrelsen i likhet med kommittén att en särskild näringsavdelning skulle inrättas. Med avvikelse från kommittéförslaget föreslår landskapsstyrelsens majoritet att det översiktliga utredningsarbetet även för jordbruksnäringen skulle anförtros den allmänna byrån. Överhuvudtaget skulle översiktliga ekonomiska planeringsfrågor beredas av denna allmänna byrå. Ehuru stadgandena rörande kompetenskrav för de olika tjänsterna kommer att ingå i landskapslagen om det centrala ämbetsverket avser landskapsstyrelsen att som utbildningskrav för chefen för denna byrå, ekonomichefen, föreslå lämplig högskoleexamen. Detta innebär att politices kandidater, ekonomer, agronomer och forstmästare blir likställda i detta avseende. Lantbruksförvaltningens övriga uppgifter och särskilt rådgivningsverksamheten skulle åligga en särskild lantbruksbyrå. Denna byrå skulle förestås av landskapsagronomen och motsvara den av kommittén föreslagna lantbruksbyrån. Till denna byrå skulle anslutas en fiskebyrå.

Förutom den allmänna byrån och lantbruksbyrån skulle vid avdelningen finnas skogsbyrån, som motsvarar den nuvarande forstavdelningen och byggnadsbyrån, som skulle motsvara den nuvarande planeringsinspektionen. Till skogsbyrån skulle anslutas miljövårdsbyrå.

Den sålunda föreslagna uppbyggnaden av näringsavdelningen kommer att i huvudsak motsvara uppbyggnaden inom nuvarande lantbruks- och forstavdelning. Skillnaden ligger bl.a. däri att till kolonisationsbyrån skulle överföras vissa rutinärenden inom lantbruket, som nu handlägges av landskapsagronomen, och att tvenne nya byråer inrättas, nämligen fiskebyrå och ovan nämnda miljövårdsbyrå.

Då en förväxling mellan nuvarande planeringsinspektionen och planeringsrådets regionplanekontor lätt uppstår, anser landskapsstyrelsen att benämningen planeringsinspektionen skulle ändras till byggnadsbyrå. Denna byrå skulle tillhöra näringsavdelningen. Dess uppgifter skulle närmast begränsa sig till övervakning av byggnadsverksamheten. Byggnadsbyråns chef, planläggningsinspektören skulle vara föredragande i ärenden som gäller fastställande av byggnadsordningar, stads- och byggnadsplaner, byggnadsförbud, dispensar i byggnadsärenden samt landskaps-

stöd för bostadsproduktion. Landskapsstyrelsen har icke varit enig i frågan om byggnadsbyråns placering.

Det egentliga planeringsarbetet skulle däremot som tidigare skötas av planeringsrådet och dess regionplanekontor samt av utvecklingsdelegationen, vilka skulle vara fristående från det centrala ämbetsverket, men av naturliga skäl samordnade med näringsavdelningen.

Kansli-, finans- och trafikavdelningarna föreslås i övrigt organiserade enligt kommitténs förslag.

Av en särskild framställning med förslag till landskapslag om landskapet Ålands centrala ämbetsverk kommer de närmare detaljerna rörande organisation, arbetsuppgifter och kompetenskrav att framgå.

Beträffande förvaltningens organisation hänvisas till detaljmotiveringen och till bilagda schemata.

6. Finansförvaltning och finansår.

Kommittén hade föreslagit en omläggning av finansåret från kalenderåret till tiden 1.5 - 31.4. Den viktigaste motiveringen härför har varit att man därigenom kunde bereda landskapsstyrelsen längre tid för beredningen av budgetförslaget. Emellertid skulle en sådan omläggning medföra komplikationer, särskilt i fråga om avräkningsförfarandet och olika ekonomiska regleringar med kommuner och kommunala sammanslutningar. Dessutom torde det ökade internationella samarbetet leda till att alla nordiska länder nu kommer att använda sig av kalenderåret som finansår. För den skull har landskapsstyrelsen ansett att det nuvarande finansåret skulle bibehållas och föreslår därav påkallade ändringar av kommitténs förslag till förvaltningslag.

I lagförslaget ingår vissa befogenheter för landskapsstyrelsen att granska de samfunds eller sammanslutningars, vilka erhållit landskapsstöd, medelsförvaltning och räkenskaper. Dessa bestämmelser är av allmän natur, då specialstadgande i allmänhet ingår i den särskilda lagstiftning, som reglerar dylika understöd. Med tanke på lagstiftningsbehörigheten har dock som förutsättning för en dylik granskning uppställts, att landskapsstyrelsen då den fattar beviljningsbeslut förbehåller sig rätt till granskning.

7. Revisionsbestämmelserna.

Landskapsstyrelsen har i sak omfattat landstingsordningskommitténs förslag till bestämmelser angående revision. Då det i praktiken kan vara svårt att begränsa den av landskapsrevisorerna verkställda revisionen till enbart lagligheten av landskapsstyrelsens åtgärder och förfoganden, synes en granskning av jämväl ändamålsenligheten, speciellt

vad gäller den ekonomiska förvaltningen, vara motiverad. Därigenom skulle landskapsrevisorernas verksamhetsfält också komma att överensstämma med de av riksdagen tillsatta statsrevisorernas.

Detaljmotivering.

Landskapsstyrelsen har vid utarbetandet av de olika lagrummen i förslaget till ny förvaltningslag i huvudsak följt kommittéförslaget. Med anledning därav har landskapsstyrelsen icke ansett det behövt att i nedanstående detaljmotivering upprepa vad kommittén anfört beträffande lagstadgandena. I de fall landskapsstyrelsens förslag avviker från kommittéförslaget i annat än rent stilistiskt avseende eller där det eljest befunnits nödvändigt att förtydliga motiveringen, har landskapsstyrelsen berört saken i detaljmotiveringen.

1 §. I begreppet "landskapsstyrelsen" innefattas såväl det av landstinget tillsatta kollegiet, landskapsstyrelsen, som en sammantattande benämning av ämbetsverket jämte olika avdelningar, byråer och tjänster. Kommittén har föreslagit införandet av "det centrala ämbetsverket", som benämning på tjänstemannadelen av landskapsstyrelsen. Då det därigenom skulle bli lättare att dra en gräns mellan landskapsstyrelsekollegiet och landskapsstyrelseämbetsverket har också landskapsstyrelsen omfattat den nya beteckningen på ämbetsverksdelen.

2 §. I överensstämmelse med den praxis, som redan tillämpas vid val av lantråd, ledamöter och ersättare i landskapsstyrelsen, föreslår landskapsstyrelsen, att i denna paragraf skulle införas kravet på samtycke av den som uppställs som kandidat i sådant val.

3 §. Landskapsstyrelsen har omfattat kommitténs förslag om att landskapsstyrelseledamöterna icke skulle vara tvungna att avlägga en tjänstemannaed, utan en särskild försäkran. Denna försäkran har av landskapsstyrelsen omarbetats i överensstämmelse med den försäkran som landstingsordningskommittén föreslagit att skulle avläggas av talmännen.

8 §. Tillkomsten av ett flertal olika direktitioner, nämnder, delegationer och kommittéer m.m. gör det omöjligt för lantrådet att i praktiken ensam uppträda som landskapsstyrelseobservatör i dessa förvaltningsorgan. Då det emellertid i flera fall kan vara av särskild vikt att landskapsstyrelsen redan i beredningsskedet av ett ärende kan medverka till dess utformning, föreslår landskapsstyrelsen att stadgandet skulle ändras så, att lantrådet äger förordna annan i sitt ställe.

9 §. Stadgandet i 1 mom. överensstämmer i sak med 9 § gällande förvaltningslag. Genom den föreslagna lydelsen av 2 mom. skulle en delegering av beslutanderätten i vissa rutinärenden kunna ske från landskapsstyrelsens kollegium till en ordinarie ledamot. Beträffande detaljbestämmelserna hänvisas till 15 §.

10 §. Kommittén hade föreslagit att enbart fyllnadssval av ersättare skulle verkställas också då ordinarie ledamot avgår, innan mandat-tiden är ute. Den tidigare valda ersättaren skulle i sådant fall utan vidare åtgärd träda till som ordinarie. Då det emellertid visat sig att ersättaren ofta väljes utgående från helt annan synvinkel än ordinarie ledamot, har landskapsstyrelsens majoritet ansett det mer ändamålsenligt att bibehålla nuvarande system, enligt vilket fyllnadssval av ordinarie ledamot även förrättas då denne avgår under sin mandat-tid. En minoritet i landskapsstyrelsen omfattade däremot kommitténs förslag.

Stadgandet har kompletterats även i det avseendet, att fyllnadssval skall förrättas ifall ledamot eller suppleant väljes till landstingsman. Då landstingsåret vidtager den 1 november och landskapsstyrelsens mandattid utgår den 31 december, kommer fyllnadssvalet i sådana fall att gälla endast två månader.

11 §. I denna paragraf liksom även i vissa andra bestämmelser, förekommer ett nytt begrepp, nämligen "medlem" av landskapsstyrelsen. Med detta avses såväl lantrådet som landskapsstyrelseledamot.

15 §. Bland de ärenden som enligt 15 § av kommitténs lagförslag kunde delegeras till såkallad enskild föredragning, föreslogs under p. 1 "visst angivet moment i landskapets årsstater i dess helhet eller i begränsad omfattning". Landskapsstyrelsen har dock ansett att dessa ärenden väl inrymmes i 3 p. "övriga ärenden medelst enhälligt beslut". Stadgandet har omarbetats i detta avseende.

Då delegeringen enligt sistsagda punkt förutsätter ett enhälligt beslut från landskapsstyrelsens sida, har landskapsstyrelsen ansett att ifall en medlem av landskapsstyrelsen ändrar åsikt och påyrkar att beslutanderätten av vissa delegerade ärenden skall återgå till kollegiet, bör detta vara tillräckligt för en återgång. Bestämmelser härom föreslås ingå i ett nytt

^{3 mom}
18 §. Kommittén hade föreslagit att expeditionerna från enskild föredragning skulle undertecknas av enbart föredraganden på tjänstens vägnar. Då avgörandet även i dylika fall sker på landskapsstyrelsens vägnar, har landskapsstyrelsen ansett det riktigt att landskapsstyrelseledamoten i sin egenskap av beslutsfattare för landskapsstyrelsen bör underteckna expeditionerna från sådan föredragning med föredraganden som kontrasignant.

19 §. Med avvikelse från kommitténs förslag, har landskapsstyrelsen föreslagit vissa bestämmelser om vilka beslut som skall publiceras i Ålands författningssamling. Motsvarande stadgande beträffande landstingets beslut kommer att ingå i landstingsordningen.

21 §. Även om bestämmelserna rörande det centrala ämbetsverket i huvudsak kommer att ingå i förslaget till landskapslag om landskapet Ålands centrala ämbetsverk, skulle ämbetsverkets huvudlinjer dras upp genom denna landskapslag. Såsom i den allmänna motiveringen anförts skulle det centrala ämbetsverket omfatta fem avdelningar.

1) Kansliavdelningen, där kanslichefen och landskapssekreteraren är föredragande. Förslaget innebär, att äldre landskapssekreterartjänsten ombildas till en kanslichefstjänst, och att yngre landskapssekreterartjänsten blir en landskapssekreterartjänst.

Beträffande de olika byråernas åligganden skulle följande fördelning i huvuddrag ske:

a) allmänna byrån skulle handlägga ärenden rörande dispenser från skyddsstadganden i självstyrelselagen, Nordiska rådet, polisärenden, personalfrågor och kommunalförvaltningen

b) social- och hälsovårdsbyrån handlägger ärenden rörande social-, hälso-, veterinär- och sjukvården.

Till avdelningen skulle dessutom hänskjutas ärenden som icke hänför sig till någon annan avdelnings verksamhetsområde.

2) Finansavdelningen, där finanschefen och landskapskamreraren är föredragande, motsvarar så gott som helt nuvarande kamreraravdelning. Landskapskamrerartjänsten ombildas till en finanschefstjänst och biträdande kamrerartjänsten ombildas till en landskapskamrerartjänst. Arbetsuppgifterna skulle bli i huvudsak desamma som nu, förutom att tyngdpunkten av finanschefens arbete skulle i ännu högre grad än hittills förläggas till budgetberedningen. De löpande förvaltningsärendena inom avdelningen skulle på så sätt ankomma på landskapskamreraren.

3) Kulturavdelningen, där utbildningschefen, skolinspektören och landskapsarkeologen är föredragande.

Landskapsstyrelsen har beträffande utbildningssektionen frångått kommitténs förslag även i det avseendet att yrkesutbildningsbyrån skulle utgå. Frågor rörande yrkesutbildning skulle i stället handhas av den allmänna byrån, på vilken dessutom skulle ankomma att handlägga ärenden rörande landskapets skolor, det fria bildningsarbetet och biblioteksverksamheten. Utbildningschefstjänsten föreslås bli nyinrättad och benämningen på folkskolinspektören ändrad till skolinspektör.

Till fornminnessektionen skulle förutom museibyrån, som motsvarar nuvarande fornminnesavdelningen, anknytas landskapsarkivet med en landskapsarkivarie som föreståndare. Landskapsarkivarien skulle i övrigt vara jämställd med landskapsarkeologen förutom att han icke skulle vara föredragande vid landskapsstyrelsen.

4) Näringsavdelningen, där ekonomichefen, landskapsagronomen, forstmästaren och planläggningsinspektören (nuvarande planeringsinspektören) är föredragande, skulle såsom i den allmänna motiveringen redan anförts bestå av allmän byrå samt lantbruks-, skogs- och byggnadsbyrå som huvudbyråer. Den nuvarande landskapsagronomtjänsten skulle ombildas till en ekonomichefstjänst och kolonisationsinspektörstjänsten till landskapsagronomtjänst. Ärenden rörande näringslivet i allmänhet däri inbegripet planerings- och utvecklingsarbetet inom jordbruket skulle höra till den allmänna byråns uppgifter, medan på lantbruksbyrån skulle ankomma löpande bidrags- och låneärenden samt den huvudsakliga rådgivningen inom denna sektor. Till den allmänna byrån skulle anknyttas företagskonsulenten och turistkonsulenten medan konsulenterna inom lantbrukssektorn skulle höra till lantbruksbyrån. Underställda den allmänna byrån skulle dessutom bli arbetskrafts- och arbetsförmedlingsbyråerna samt yrkesvägledningsbyrån.

En minoritet i landskapsstyrelsen hade föreslagit indelningen allmän byrå och gårdsbruksbyrå, bägge underställda en planerings- och utvecklingsnämnd. Detta förslag skulle ha förutsatt att tvenne agronomtjänster är garanterade vid avdelningen.

En minoritet hade beträffande byggnadsbyrån velat införa den underkansliavdelningen i konformitet med kommitténs lösning.

5) Trafikavdelningen, där överingenjören är föredragande, motsvaras i huvudsak av nuvarande vägavdelningen och bilbesiktningskontoret jämte bilregistret. Till denna avdelning skulle genom omorganisationen överflyttas alla trafikfrågor, däri inbegripna ärenden rörande körkortsdispenser och den yrkesmässiga trafiken.

23-26 §§. Av de stadganden som i gällande förvaltningslag finns upptagna i motsvarande kapitel, har vissa detaljbestämmelser överflyttats till landskapslagen om landskapet Ålands centrala ämbetsverk. I förvaltningslagen har bibehållits endast de allmänna bestämmelserna om tjänstemännens uppgifter (24 §), sättet på vilket tjänsterna lediganslås (25 §) och ett allmänt hänvisningsstadgande om tjänstemans entledigande (26 §). Beträffande de sistnämnda omständigheterna gäller för närvarande landskapslagen den 31 maj 1929 angående utnämningssbrev för innehavare av landskapet Ålands tjänster och fasta befattningar samt om deras rätt att kvarstå i sin tjänst och skyldighet att därifrån avgå (7/29). Avsikten är att hela den nu gällande tjänstemannalagstiftningen skall revideras, varvid man enligt landskapsstyrelsens uppfattning i största möjliga utsträckning bör införa s.k. blankettlagar.

30 §. Då det egentliga landstingsarbetet icke vidtager förrän tidigast en vecka efter landstingets öppnande, har landskapsstyrelsen ansett det möjligt att såsom sista fastställd dag för årsstaternas överlämnande till landstinget föreslå den 10 november. Även om denna tidsgräns fastställs är det landskapsstyrelsens avsikt att om möjligt kunna förelägga landstinget budgetförslagen redan då landstinget sammanträder till första arbetsplenum.

I 2 mom. har landskapsstyrelsen infört ett stadgande om att landskapsstyrelsen i samband med budgetförslagen skulle framlägga en femårsplan för landskapets hushållning. En sådan plan skulle närmast innehålla ett tidsschema för större investeringar under berörda femårstid. Planen skulle dock icke få någon bindande verkan vare sig för landsting eller landskapsstyrelse, utan närmast vara av vägledande natur.

36 §. Erär landskapsstyrelsen i sak omfattat landstingsordningskommitténs förslag om att även landstingsman motionsvägen skulle ha rätt att väcka initiativ till en framställning från landstinget angående extra ordinarie anslag, har landskapsstyrelsen beslutat stryka i 36 § 1 mom. av kommitténs förslag ingående stadgande. Stadgandet om beredningen av e.o. anslagsärenden har i viss utsträckning omarbetats.

41 §. Av hänsyn till lagstiftningsbehörigheten och då behandlingen av anmärkningsärenden närmast måste anses vara förvaltningsrättslig lagskipning, har stadgandet något omarbetats. Landskapsstyrelsens ställning har därigenom blivit något svagare, men möjligheterna för landskapsstyrelsen att föra talan i allmän domstol kvarstår, ifall vederbörande tjänsteman icke efterföljer landskapsstyrelsens anmodan att ersätta den skada han samkat landskapet.

Slutstadgandet. Kommittén hade föreslagit att lagen skulle träda i kraft den 1 januari 1975. Som motivering härför hade kommittén anfört att reformens genomförande i full utsträckning skulle förutsätta att det nya ämbetshuset blivit färdigställt. Med hänsyn till det nu fastställda byggnadsprogrammet blir ämbetsverkshuset färdigställt till 1976, varför lagen först då skulle ha kunnat träda i kraft om denna omständighet uppställts som villkor för lagens ikraftträdande. Landskapsstyrelsen anser emellertid att reformen väl kan genomföras utan att landskapsstyrelsens samtliga byråer sammanförts till en enda byggnad. För att alla verkställighetsföreskrifter skall föreligga, anser landskapsstyrelsen å andra sidan att lagen icke borde träda i kraft förrän den 1 januari 1973.

Genom ett tillägg till slutstadgandet skulle de nya tjänsterna efterhand inrättas som ramen för i ordinarie årsstaten upptagna anslag. Dessutom skulle närmare stadgas att de vid landskapsstyrelsen

redan befintliga tjänsterna ombildas till i 22 § nämnda tjänster utan att en sänkning av den egentliga avlöningen sker.

Därvid skulle bland annat landskapsagronomtjänsten ombildas till ekonomichefstjänst, vilket i huvudsak skulle motsvara den arbetfördelning, som för närvarande tillämpas vid lantbruksavdelningen. Ifall däremot i framtiden ekonomichefen icke skulle ha agronomutbildning, borde man enligt landskapsstyrelsens åsikt överväga huruvida icke en ny agronomtjänst inrättas antingen vid allmänna byrån eller vid lantbruksbyrån. Därigenom skulle ett sådant förhållande icke medföra en sänkning av sakkunskapen inom denna näring.

Landskapsstyrelsen har i princip omfattat kommitténs förslag till landskapslag om lagberedning. Förslaget till landskapslagen om det centrala ämbetsverket kommer att utformas sedan landstinget genom denna lag slagit fast huvudlinjen för ämbetsverkets organisation.

Under beredningen av detta lagförslag har landskapsstyrelsen erhållit fortlöpande information om landstingsordningskommitténs arbete på förslaget till en ny landstingsordning. Betänkandet har utlovats från kommittén under innevarande session.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om landskapsförvaltningen.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänt.

1 §.

Landskapsförvaltningen omhänderhaves av landskapsstyrelsen, som utses av landstinget.

Landskapsstyrelsen består av lantrådet såsom ordförande och sex ordinarie ledamöter samt personlig ersättare för envar av ledamöterna. En av ledamöterna skall landstinget förordna att såsom vicelantråd vid förfall för lantrådet fullgöra dennes åligganden.

Lantrådet och landskapsstyrelsen biträdes av ett för landskapet centralt ämbetsverk, för vilket lantrådet är chef.

2 §.

Lantrådet och ledamöterna i landskapsstyrelsen utses bland personer, som är valbara till landstingsmän och äger erfarenhet i allmänna värv samt vilka givit sitt samtycke därtill. Lantrådet bör därjämte ha ådagalagt god administrativ förmåga.

Vad i denna lag är stadgat om ordinarie ledamot gäller jämväl ersättare för ledamot, såvida ej annorlunda föreskrives.

Lantråd eller ledamot må likväl ej vara tjänsteman eller befattningshavare, som på grund av sin ställning är redovisningsskyldig inför landskapsstyrelsen.

3 §.

Lantrådet och ledamöterna i landskapsstyrelsen ansvarar för sina tjänsteåtgärder enligt allmän lag.

Innan lantrådet och ledamöterna tillträder sina uppdrag, skall de i landskapsstyrelsen i närvaro av landstingets talman och landshövdingen eller företrädare för dem avgiva denna högtidliga försäkran "jag NN försäkrar att jag vill i utövningen av mitt uppdrag i Ålands landskapsstyrelse efter all min förmåga främja den landskapet Ålands befolkning i enlighet med grundlagarna tillkommande rätten".

2 kap.

Lantrådet.

4 §.

Lantrådet åligger att övervaka att landstingets beslut och förfoganden upptages till behandling i landskapsstyrelsen ävensom i övrigt utöva den närmaste tillsynen över landskapets förvaltning.

-14-

På lantrådet ankommer såsom chef för det centrala ämbetsverket att ha tillsyn däröver, att innehavare av tjänster och befattningar vid landskapsförvaltningen fullgör sina åligganden och förhåller sig oförvitliga i tjänsten.

5 §.

Lantrådet kallas till sitt ämbete av landstinget och kvarstår i det samma så länge han åtnjuter landstingets förtroende. I ämbetet tillkommer honom de allmänna rättigheter, som är landskapets tjänstemän tillförsäkrade, samt åligger honom de skyldigheter, som i denna landskapslag eller annorstädes är påbjudna.

Angående sättet för uttrönande av landstingets förtroende för lantrådet stadgas i landstingsordningen.

6 §.

Lantrådet företräder landskapet i förekommande rättsärenden inför domstolar och myndigheter samt äger kära och svara för landskapet.

7 §.

Lantrådet skall årligen senast i början av den session, under vilken förslaget till ordinarie årsstat framlägges, till landstinget avgiva en årsbok över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd samt över verkställigheten av landstingets beslut.

8 §.

Lantrådet eller den ledamot han förordnar i sitt ställe har rätt att närvara vid av landskapsstyrelsen tillsatta förvaltningsorgans sammanträden.

3 kap.

Landskapsstyrelsen.

9 §.

Landskapsstyrelsen skall bevaka landskapets rätt och bästa ävensom till verkställighet befordra landstingets beslut och övriga förfoganden.

Landskapsstyrelsen må för fullgörandet av förvaltningsuppgifterna överföra ärenden på sätt som i 15 § stadgas samt tillsätta särskilda förvaltningsorgan.

10 §.

Ledamöterna i landskapsstyrelsen utses för två kalenderår i sänder. Avlider eller avgår ledamot eller ersättare, innan tiden för uppdraget är ute, eller har ledamot eller ersättare valts till landstingsman, skall fyllnadsval verkställas.

Ledamot må vid förfall eller eljest av särskild orsak inkalla sin personliga ersättare. Är den personliga ersättaren förhindrad, äger lantrådet kalla annan ersättare i hans ställe.

-15-

11 §.

Landskapsstyrelsen är beslutför, då fyra medlemmar är närvarande. Vid förfall för både lantrådet och vicelantrådet föres ordet av den till åren äldste ordinarie ledamoten.

Vid meningsskiljaktighet bör öppen omröstning verkställas. Faller rösterna lika, gäller såsom beslut den mening ordföranden biträtt.

12 §.

Landskapsstyrelsen sammanträder så ofta ärendenas behandling det påkallar, dock minst en gång i veckan, såframt icke landskapsstyrelsen annorlunda besluter.

Efter nyval sammanträder landskapsstyrelsen första gången på kallelse av lantrådet. Kallelse till övriga sammanträden meddelas i den ordning landskapsstyrelsen besluter. Landskapsstyrelsens sammanträden hålls i landskapsstyrelsens sessionsrum i Mariehamn, såframt icke landskapsstyrelsen för särskilt fall annorlunda bestämmer.

13 §.

Önskar lantrådet i ärende, vars avgörande ankommer på honom, inhämta landskapsstyrelsens yttrande, må landskapsstyrelsen icke undandraga sig att avgiva sådant.

4 kap.

Handläggningen av ärenden.

14 §.

Landskapsstyrelsen handlägger och avgör ärenden på föredragning av vederbörande föredragande.

15 §.

Landskapsstyrelsen är berättigad att till lantrådets eller till ordinarie landskapsstyrelseledamots avgörande vid enskild föredragning hänföra ärenden rörande

1) beviljande av ålderstillägg, semester och tjänstledighet på grund av sjukdom eller havandeskap ävensom förordnande av vikarier och tillfälliga funktionärer; samt

2) övriga ärenden medelst enhälligt beslut.

I 1 mom. 2) punkten nämnt beslut om överföring till enskild föredragning upphäves, om ordinarie medlem det påyrkar.

Omfattar lantrådet eller ledamot icke föredragandens förslag vid enskild föredragning, skall ärendet föredragas för landskapsstyrelsen.

16 §.

Vad i allmän lag är stadgat om domarjäv skall gälla i fråga om lantråd, ledamot av landskapsstyrelsen och föredragande.

17 §.

Vid landskapsstyrelsens sammanträden föres beslutsprotokoll av ve-

derbörande föredragande.

Medlem i landskapsstyrelsen äger rätt att till protokollet anteckna avvikande åsikt samt må senast tre dagar efter beslutets fattande föga reservationsskrift till protokollet.

Avgör landskapsstyrelsen ärende annorlunda än föredraganden föreslagit, må föredraganden anteckna skiljaktig mening till protokollet. Har sådan anteckning icke gjorts, anses föredraganden ha biträtt beslutet.

18 §.

Expeditioner i anledning av landskapsstyrelsens eller lantrådets beslut och övriga åtgöranden skall undertecknas av lantrådet och kontraheras av vederbörande föredragande.

Expeditioner från enskild föredragning undertecknas av den beslutande och kontraheras av vederbörande föredragande.

Expeditioner med anledning av förberedande åtgärd undertecknas av vederbörande föredragande på tjänstens vägnar.

Vid förfall för tjänstgörande ordföranden i landskapsstyrelsen undertecknas expedition på landskapsstyrelsens vägnar av två föredragande, av vilka den ena för ha föredragit ärendet.

19 §.

I 20 § självstyrelselagen för Åland nämnda förordningar, så ock av landskapsstyrelsen utfärdade landskapsförordningar, skall publiceras i Ålands författningssamling.

Annat av landskapsstyrelsen givet beslut, så ock kungörelse eller tillkännagivande, som är av allmänna betydelse, må enligt landskapsstyrelsens prövning publiceras i författningssamlingen.

Landskapsstyrelsens övriga avgöranden skall beroende på ärendets beskaffenhet tillkännagivas genom skrivelse eller i form av utslag.

20 §.

Närmare föreskrifter angående ärendenas behandling må meddelas i av landskapsstyrelsen antagen arbetsordning.

5 kap.

Centrala ämbetsverket.

21 §.

För handhavandet av landskapsförvaltningen skall vid det centrala ämbetsverket finnas följande fem avdelningar:

- 1) kansliavdelningen;
- 2) finansavdelningen;
- 3) kulturavdelningen;
- 4) näringsavdelningen; samt
- 5) trafikavdelningen.

Dessutom finnes vid landskapsstyrelsen en särskild lagberedning, varom särskilt stadgas.

22 §.

Av ärenden, som ankommer på landskapsstyrelsen, föredrages

1) från kansliavdelningen, där kanslichefen och landskapssekreteraren är föredragande, ärenden, som angår åländsk hembygdsrätt, rätt att idka näring, rätt att äga jord, Nordiska rådet, allmän ordning och säkerhet, personalfrågor, kommunalförvaltning, social-, hälso-, veterinär- och sjukvård, samt övriga ärenden, vilka icke hänför sig till någon annan avdelnings verksamhetsområde;

2) från finansavdelningen, där finanschefen och landskapskamreraren är föredragande, ärenden, som angår den allmänna ledningen av hushållningen och det allmänna ordnandet av landskapsförvaltningens organisering och rationalisering samt landskapsbeskattningen;

3) från kulturavdelningen, där utbildningschefen, skolinspektören och landskapsarkeologen är föredragande, ärenden, som angår ledningen och planeringen av undervisningsväsendet, forn- och kulturminnesvården, landskapsarkivet samt biblioteksväsendet och den fria bildningsverksamheten;

4) från näringsavdelningen, där ekonomichefen, landskapsagronomen, landskapsforstmästaren och planläggningsinspektören är föredragande, ärenden, som angår utvecklande av näringslivet, yrkesvägledning, sysselsättning och arbetskraft samt främjandet av enskilda näringar i landskapet och planläggnings- och byggnadsverksamhet; samt

5) trafikavdelningen, där överingenjören är föredragande, ärenden angående väg- och vattenbyggnadsfrågor, landskapets trafikmedel och motorfordonsövervakningen.

Angående verksamheten vid det centrala ämbetsverket, tjänstemännen och kompetensfordringarna för dem stadgas särskilt.

23 §.

Landskapets tjänstemän och befattningshavare svarar för sina tjänsteåtgärder enligt lag.

24 §.

Föredragande skall göra sig förtrogen med förhållandena inom landskapet och särskilt med de omständigheter, om vilka han bör äga kännedom för att behörigen fullgöra sina tjänsteåligganden.

Föredragande bör med omsorg och skyndsamhet bereda och föredraga de ärenden, som enligt fastställd arbetsordning ankommer på hans handläggning, samt fordarsammast uppsätta och låta utskriwa expedition, där sådan skall utfärdas och där landskapsstyrelsens justerade beslut föreligger.

-18-

25 §.

Tjänstemän och befattningshavare vid det centrala ämbetsverket utnämnes eller antages av landskapsstyrelsen, sedan tjänsten eller befattningen varit lediganslagen under trettio dagar. Extraordinarie befattning kan dock besättas utan att lediganslås.

Lantrådet samt innehavare av tjänst eller befattning beviljas tjänstledighet av landskapsstyrelsen, såvida ej annat av 15 § följer.

Landskapsstyrelsen äger även bevilja tjänsteman eller befattningshavare sökt avsked.

26 §.

Angående innehavares av tjänst eller befattning entledigande från tjänsten eller befattningen är särskilt stadgat.

Extraordinarie befattningshavare och tillfällig funktionär må uppsägas och meddelat förordnande återkallas i enlighet med vad därom är särskilt stadgat, då landskapsstyrelsen prövar skäl därtill föreligga.

6 kap.

Ändringssökande.

27 §.

Har landskapsstyrelsen fattat beslut eller vidtagit ämbetsåtgärd, varöver besvär kan anföras på sätt i självstyrelselagen för Åland stadgas, skall landskapsstyrelsen i avseende å delgivning eller annan dylik åtgärd iakttaga de föreskrifter, som för sådant fall gäller länsstyrelses beslut.

7 kap.

Landskapets årsstater.

28 §.

Landskapets årsstater, vari upptages utgifter och inkomster för varje finansår, fastställs av landstinget och publiceras i Ålands författningssamling.

29 §.

Med ordinarie årsstat avses den i 27 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland förutsatta inkomst- och utgiftsstaten för landskapet.

Den enskilda årsstaten upptager landskapets enskilda inkomster och utgifter under finansåret.

Landskapets finansår omfattar kalenderåret.

Om landskapets fonder stadgas särskilt.

30 §.

Förslag till ordinarie och enskilda årsstater skall uppgöras av landskapsstyrelsen. Förslagen bör årligen överlämnas till landstinget senast den 10 november.

Landskapsstyrelsen åligger att framlägga en femårsplan för landska-

-19-

pets hushållning i samband med förslagen till årsstater.

Påkallas tillägg till eller ändring i fastställd årsstat, må förslag därom föreläggas landstinget.

31 §.

Från årsstaterna för visst år må ej utelämnas skatt eller annan inkomst, som tillkommer landskapet under finansåret.

32 §.

Såsom utgift skall upptagas anslag, som grundar sig på någon förpliktelse, så ock de belopp, som enligt gällande stadganden eller tidigare beslut under finansåret skall utbetalas.

I årsstaterna skall även upptagas förslagsanslag för sådana utgifter, som grundar sig på lag men ej är i årsstat såsom särskilda poster upptagna, så ock ett erforderligt anslag till landskapsstyrelsens förfo-
gande för oförutsedda behov.

Övriga i årsstaterna ingående utgiftsposter underligg landstingets prövning och beslut för ett finansår i sänder.

I årsstaterna skall nödiga medel för utgifternas bestridande anvisas.

33 §.

Har årsstat icke av landstinget blivit fastställd före ingången av finansåret och har förslag till densamma inom föreskriven tid avgivits till landstinget, skall utgifter i anledning av tidigare fattade beslut ävensom anslag, som grundar sig på någon landskapets förpliktelse, bestridas och därtill nödiga inkomster uppbäras.

34 §.

Landskapets utgifter och inkomster skall i årsstat upptagas till ett bruttobelopp utan föregående avdrag av inkomster från utgifter eller utgifter från inkomster.

Landstinget må dock besluta om undantag från i 1 mom. nämnt stadgande, såvida fråga är om landskapets affärsföretag, skogar och lantbrukslägenheter eller särskilda skäl annars föreligger. Inkomster och utgifter uppdelas i årsstaterna i enlighet med vad landstinget för varje år därom besluter.

35 §.

I årsstat upptagna anslag må ej överskridas eller från ett finansår till ett annat överföras med mindre sådant genom anteckning i årsstaten medgivits. Ej heller må överföring av anslag från en av landstinget särskilt för sig godkänd del av årsstatsförslaget till annan del därav äga rum. Anslag, som kan överskridas, antecknas i årsstaten som förslagsanslag samt anslag, som kan överföras från ett finansår till ett annat, som reservationsanslag.

-20-

8 kap.

Extra ordinarie anslag.

36 §.

Ärende angående extra ordinarie anslag beredes och föredrages för landskapsstyrelsen av den föredragande, som landskapsstyrelsen på föredragning av finanschefen i ettvårt fall ålagt denna uppgift.

9 kap.

Räkenskaper och granskning.

37 §.

Landskapets bokföring och redovisningsväsende bör ordnas så, att därav framgår inkomster och utgifter enligt uppdelningen i årsstaterna samt landskapets ekonomiska förhållanden i övrigt.

Över landskapets lösa och fasta egendom skall föras förteckning på sätt landskapsstyrelsen närmare föreskriver.

38 §.

Landskapets bokföring och räkenskaper handhas av landskapsstyrelsens finansavdelning samt under avdelningens överinseende av särskilt utsedda underredovisare.

39 §.

Finansavdelningen åligger att granska utanordningar samt underredovisares räkenskaper och medelsförvaltning.

40 §.

För granskning av landskapets räkenskaper och kassaförvaltning samt för inventering av landskapets fasta och lösa egendom tillsätter landskapsstyrelsen för två år i sänder tvenne räkenskapsgranskare samt erforderligt antal inventeringsmän.

41 §.

Har vid granskning som förrättats av i 39 och 40 §§ nämnda granskningsmyndigheter, framgått att landskapet genom felaktigt förfarande av landskapets myndigheter, inrättningar eller affärsföretag åsamkats skada och har skadan vållats av räkenskapsskyldig, må landskapsstyrelsen efter att ha berett vederbörande tillfälle att avge yttrande anmoda den räkenskapsskyldige eller hans rättsinnehavare att ersätta landskapet för skadan, försåvitt förseelsen icke är så ringa, att ärendet kan få förfalla.

Försåvitt det felaktiga förfarandet innefattar brott, skall landskapsstyrelsen därom göra anmälan till allmän åklagare för väckande av åtal, därest förseelsen icke är så obetydlig, att i denna paragraf stadgade åtgärder bör anses tillfyllest.

42 §.

Felaktigt förfarande, som icke föranleder i 41 § nämnda åtgärder, skall

-21-

finansavdelningen, räkenskapsgranskare eller inventeringsmän anmäla hos den landskapets myndighet, inrättning eller affärsföretag, i vars hushållning det felaktiga förfarandet förekommit.

43 §.

Landskapsstyrelsen äger vid beslut om beviljande av anslag rätt att förordna om granskning av mottagande samfunds och sammanslutningars, som erhåller landskapsunderstöd, medel och räkenskapsföring för att utreda, huruvida medlen sakenligt använts till det ändamål för vilket understödet givits.

10 kap.

Årsbokslut.

44 §.

Årsbokslut skall uppgöras för varje finansår särskilt för ordinarie och enskilda medel.

45 §.

Årsbokslut skall omfatta landskapets hela hushållning. Däri skall ingå de räkenskaper, vilka hänför sig till årsstaternas genomförande, samt inkomster och utgifter utom stat.

46 §.

Redovisningen över årsstaternas genomförande skall upprättas i noggrann överensstämmelse med landskapets årsstater och för varje moment utvisa med vilket belopp inkomster och utgifter över- eller understigit de i årsstaterna upptagna beloppen.

47 §.

I 7 § avsedd årsbok skall innehålla bokslut, erforderliga redogörelser för landskapets ekonomiska förhållanden och tillstånd samt för däri under finansåret inträffade förändringar och redovisning över användningen av beviljade extra ordinarie anslag.

48 §.

Inkomst, som hänför sig till finansåret men som därunder icke influtit, upptages såsom inkomstrest. Utgift, som i årsstat upptagits eller av landskapsstyrelsen beviljats för visst ändamål och till fastställt belopp, men som ej under finansåret kunnat utbetalas, må i bokslutet såsom utgiftsrest överföras till följande år.

Utgiftsrest, som ej under näst finansåret följande år blivit erlagd, indrages, såvitt landskapsstyrelsen ej annorlunda besluter.

Reservationsanslag, som under fyra år förblivit oanvänt, må icke överföras till därpå följande år.

Reservationsanslag eller utgiftsrest, som i enskilda medel indragits, antecknas efter sin beskaffenhet såsom inkomst.

-22-

49 §.

Räkenskaperna för finansåret bör avslutas och boksluten av landskapsstyrelsen fastställas och ställas till revisorernas förfogande senast före utgången av påföljande mars månad samt ordinarie bokslut snarast därefter ställas till Ålandsdelegationens förfogande.

11 kap.

Revisionen.

50 §.

För att på landstingets vägnar utöva tillsyn över finansförvaltningen och årsstaternas iakttagande tillsätter landstinget för tre finansår i sänder tre landskapsrevisorer och tre personliga ersättare för dem. Sedan ett år förlidit, efter det de valda tillträtt sin befattning, skall en revisor och en ersättare och efter ytterligare ett år en annan revisor och en annan ersättare efter lottning avgå. I de avgångnas ställe väljes varje år revisor och revisorsersättare för en tid av tre finansår.

Avlider eller avgår revisor, innan tiden för hans mandat är ute, skall fyllnadsval verkställas. Den sålunda valda tjänstgör under den tid, som för den avgångna skulle ha återstått.

Sedan valet av landskapsrevisorer årligen ägt rum, skall revisorerna sammanträda för val av ordförande samt för att besluta om ordnandet av sin verksamhet.

Instruktion för revisorerna fastställs av landstinget.

51 §.

För landskapsrevisorerna finnes en revisionsbyrå, vars verksamhet övervakas av revisorernas ordförande. Vid byrån finnes en sekreterare samt inom ramen för upptagna anslag nödig personal.

52 §.

Landskapsrevisorerna skall utöva tillsyn såväl över lagenligheten av landskapets hushållning som över dess ändamålsenlighet. Därvid äger de utreda allt det, som är påkallat för att erhålla en tillförlitlig uppfattning om årsstaternas iakttagande samt om riktigheten av landskapets räkenskaper och bokslut.

Vid behov äger landskapsrevisorerna besöka och inspektera landskapets ämbetsverk och inrättningar. Revisorerna må dessutom verkställa sådan granskning varom stadgas i 43 §.

53 §.

Efter slutförd revision skall revisorerna före utgången av september månad till landstinget avgiva berättelse, som bör upptaga under revisionen gjorda iakttagelser och de anmärkningar, till vilka revisionen givit anledning, jämte förslag till avhjälpande av anmärkta missförhåll-

-23-

landen samt yttrande därom huruvida ansvarsfrihet må meddelas landskapsstyrelsen och övriga redovisningsskyldiga.

54 §.

Iakttar revisorerna vid den av dem under finansåret verkställda revisionen missförhållanden, bör de ofördröjligen påyrka rättelse samt, ifall sådan icke följer, därom anmäla hos landstinget.

55 §.

Landskapsstyrelsen, avdelningarna vid det centrala ämbetsverket, landskapet underlydande verk och inrättningar samt specialredovisare är skyldiga att tillhandahålla revisorerna alla till bokföringen hörande räkenskaper och handlingar samt även i övrigt lämna dem det bistånd som för revisionens underlättande är erforderligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Genom denna lag upphäves landskapslagen den 16 april 1952 om landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) samt landskapslagen den 9 mars 1933 angående landskapets finansförvaltning (3/33) jämte senare tillkomna ändringar.

I 22 § nämnda tjänster må inom ramen för ordinarie årsstaten inrättas vid det centrala ämbetsverket jämväl sålunda, att redan förefintlig tjänst utan minskning av den egentliga avlöningen endast till benämningen ombildas, varvid innehavaren av den tidigare tjänsten överföres till innehavare av den ombildade tjänsten.

I 50 § nämnda revisorer, vilkas mandattid utgår efter denna lags ikraftträdande, må enligt av landstinget särskilt fattat beslut kvarstå i sina uppdrag till mandattidens utgång, varefter ny revisor årligen utses på sätt i denna lag stadgas.

Mariehamn, den 26 februari 1971.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Martin Isaksson

Lagberedningssekreterare

Sune Carlsson.

Bilaga.

Å R S B O K
för
landskapet Åland
197..

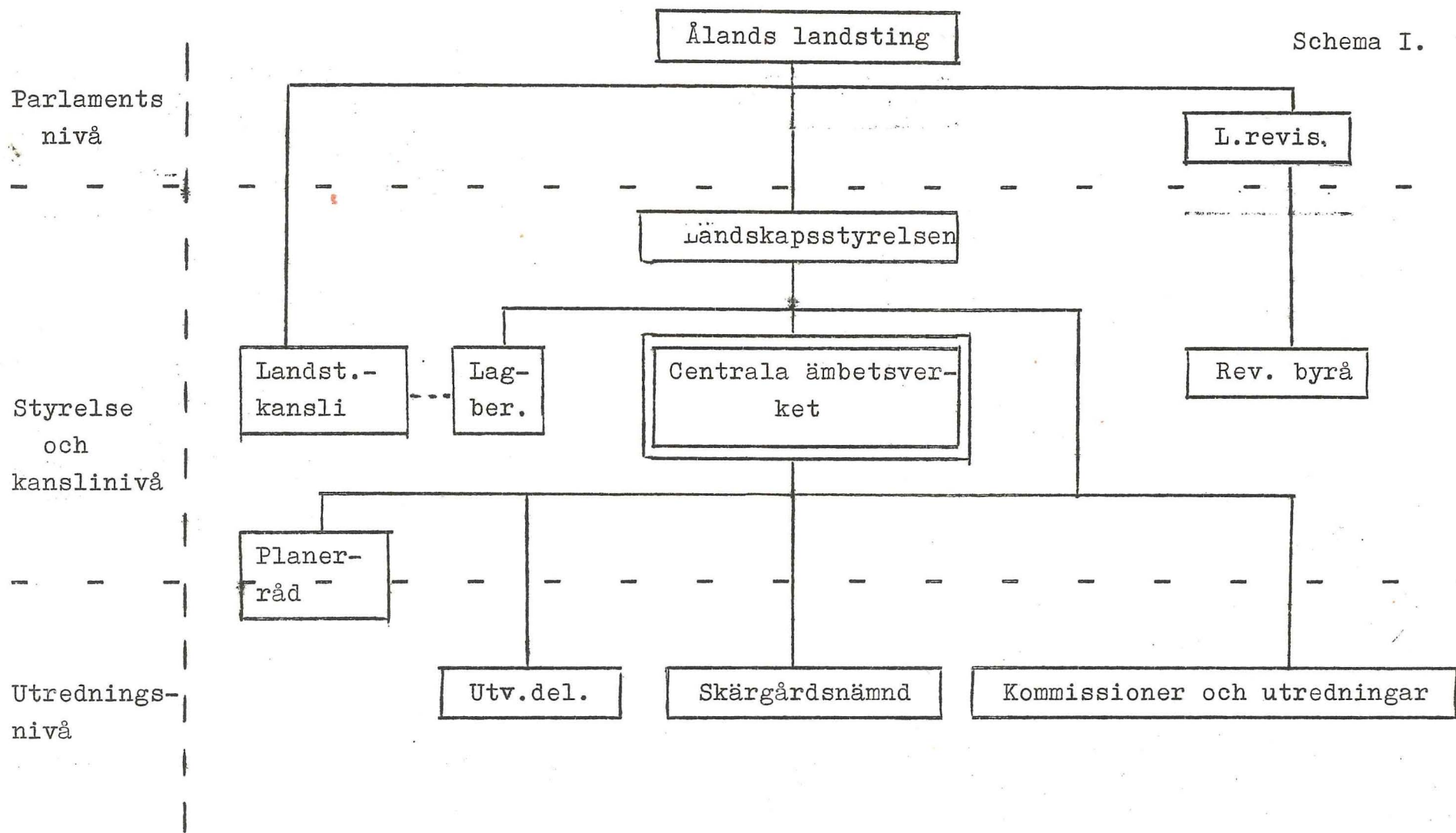
I. Ålands landsting.

- A. Sammansättningen
- B. Verksamheten
- B.a. Landstingets berättelse
 - b. Nordiska rådsarbetet
- C. Förteckningar
- C.a. behandlade framställningar från Republikens President
 - b. behandlade framställningar från landskapsstyrelsen
 - c. behandlade motioner
 - d. behandlade frågor och frågor.

II. Landskapsförvaltningen.

- 1. Landskapsstyrelsens sammansättning
- 2. Allmän översikt.
 - 2.1. Översikt
 - 2.2. Landstingets hemställningar
- 3. Landskapets ekonomiska ställning
 - 3.1. Anhängiga e.o. anslagsärenden
 - 3.2. Ordinarie bokslut
 - 3.3. Enskilda medel, bokslut
- 4. Redogörelser avdelnings- och byråvis
 - 4.1. Kansliavdelningen
 - 4.1.1. Allmänna byrån
 - 2. Social- och hälsovårdsbyrån
 - 3. Byggnads- och planeringsbyrån
 - 4.2. Finansavdelningen
 - 4.3. Kulturavdelningen
 - 4.4. Näringsavdelningen
 - 4.5. Trafikavdelningen
- 5. Bilagor

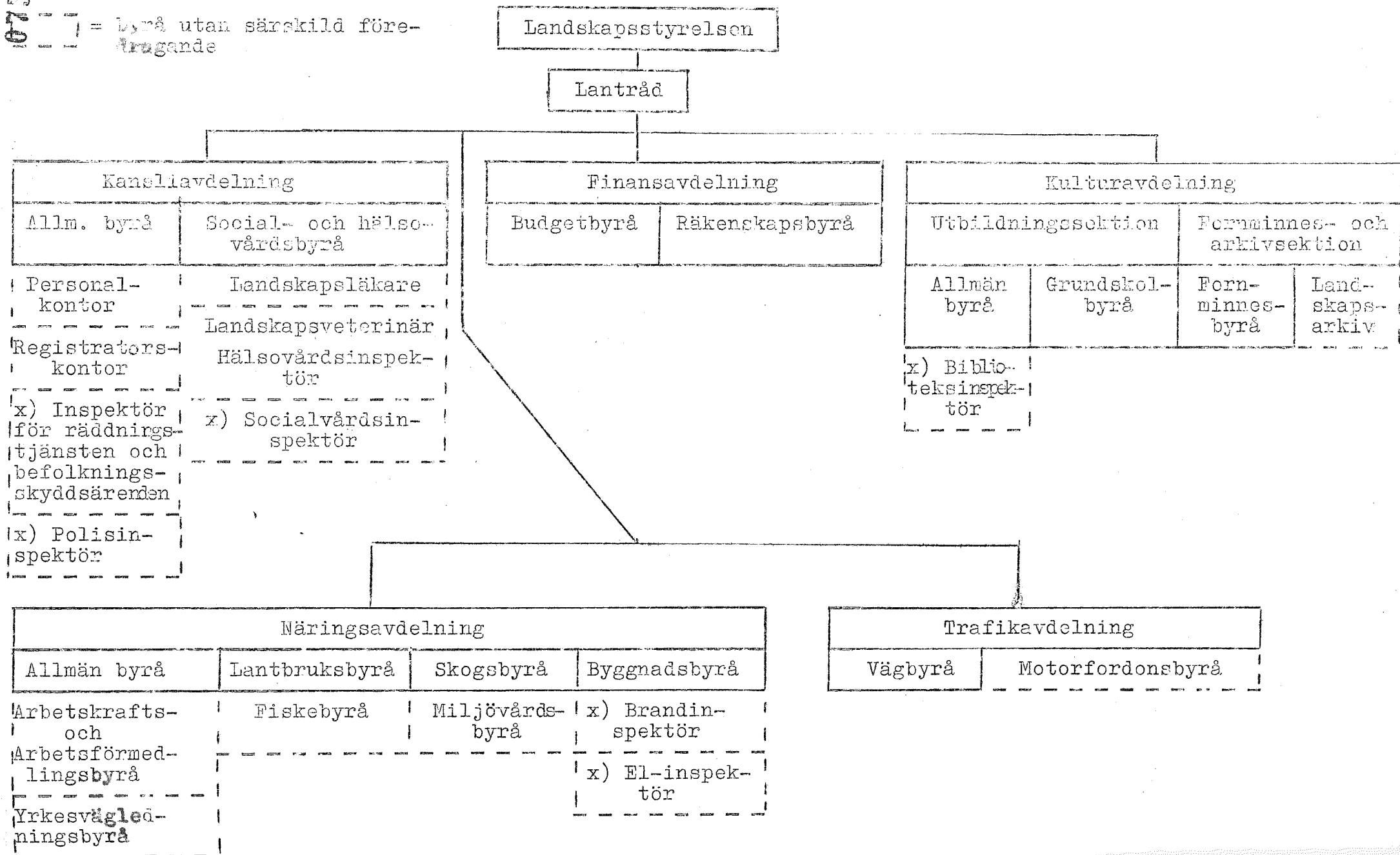
Schema I.

x) = deltidstjänst

075
[] = byrå utan särskild före-
dragande

Schema II.

R e s e r v a t i o n.

Ehuru jag som kommittémedlem omfattade den lydelse av 5 §, som nu ingår i lagförslaget, har jag på grund av erfarenheter från min tjänst anmält ett avvikande förslag i landskapsstyrelsebehandlingen.

Då en egentlig parlamentarism inte torde kunna uppnås förrän vid en reform av självstyrelselagen, så anser jag att en reform nu bör insättas där den är möjlig, nämligen på lantrådets parlamentariska ställning. Det är min uppfattning att det hittillsvarande systemet icke tar vara på möjligheterna att från tid till annan anpassa landskapsstyrelsen i dess helhet till det sittande landstinget. Systemet med ett i tiden helt obestämt tjänstemandat gör det även för lantrådet bekvämare att i kontroversiella frågor undvika ett aktivt ställningstagande, vilket icke kan vara ett önskvärt system.

Möjligheten för demokratisk breddning vid nominering av kandidater för posten skulle också ökas, om perioden var sådan att tjänstledighet kunde komma i fråga för den som mottar kandidatur.

I anledning av detta har jag föreslagit följande formulering av 5 §:

Lantrådet kallas för fyra år åt gången till sitt ämbete av landstinget och kvarstår under denna mandattid, såvida han icke dessförinnan förklarats ha förlorat landstingets förtroende. Det ankommer på lantrådet att vid nyvalt landstings första session meddela landstinget att han ställer sin plats till landstingets förfogande från påföljande kalenderårs början.

Angående sättet för misstroendeförklaring stadgas i landstingsordningen.

Mariehamn, den 26 februari 1971.

Martin Isaksson.

R e s e r v a t i o n .

Vid föredragning den 23 februari 1971 har landskapsstyrelsen efter omröstning fattat beslut om att landskapets Byggnadsbyrå jämte då också till denna byrå anslutna brandinspektören och elinspektören skall underställas näringsavdelningen. Emot detta beslut önska vi undertecknade anföra r e s e r v a t i o n, eftersom vi anse, att förenämnda byrå, i enlighet med förvaltningslagskommitténs förslag och planeringsinspektörens eget utlåtande, hade bort underställas kansliavdelningen.

Vi önska motivera vårt ståndpunktstagande enligt följande:

Byggnadsbyrån i landskapet Åland skall i synnerligen ringa omfattning taga befattning med ärenden angående näringslivets utvecklande och främjande. Ej heller skall denna byrå och dess tjänstemän syssla med ekonomisk planering eller överhuvudtaget med frågor, som ankommer på Utvecklingsdelegationen eller på regionplanekontoret. Enligt vår uppfattning skall Byggnadsbyrån med avseende å planeringsarbetet arbeta inom den ram, som andra organ och beslutsinstanser fastställt. Byrån skall visserligen, såsom det t.ex. heter i arbetsordningen för planläggnings- och byggnadsinspektionsbyrån vid länsstyrelsen i Åbo och Björneborgs län, allmänt taga initiativ till och göra framställningar om åtgärder för att främja planläggnings- och byggnadsverksamheten samt övervaka, leda och giva råd om planläggnings- och byggnadsverksamheten men dess huvudsakliga uppgift kommer ändå att bli av granskande och övervakande natur. Byrån kommer sålunda till övervägande del att verka såsom ett tekniskt-juridiskt, administrativt organ, som skall granska att för fastställelse till landskapsstyrelsen inkomna planer, ritningar, byggnadsföreskrifter m.m. äro tekniskt tillfredsställande och stå i överensstämmelse med gällande lagar och föreskrifter. Byrån skall därjämte handlägga ärenden angående byggnadsförbud och dispenser, ärenden jämlikt lagstiftningen om främjande av bostadsproduktionen samt ärenden, som angå landskapets byggnader och byggnadsverksamhet. Byrån skall självfallet stå i nära kontakt med de organ, som ha till uppgift att utarbeta planer för landskapets ekonomiska framåtskridande eller därmed sammanhängande planer för utvecklande av befolkningscentra, kommunikationsledernas sträckning o.dyl. men byrån skall icke i princip själv deltaga i detta arbete. I den mån, som region- och generalplaneringen framskrider och utvecklas, är det sannolikt att den ofta rutinmässiga plaeringsgranskningen av lägre grad kan frångås och i stället mera tid ägnas åt rådgivningsarbetet.

Vi har också fäst avseende vid synpunkten, att den föredragande-tjänsteman, som skall granska planer och föreskrifter, vilka utarbetats

och föreslagits av de organ, som handhava den ekonomiska och fysiska planeringen i landskapet, helst icke borde vara direkt anknuten till samma avdelning, som har till uppgift att aktivt deltaga i utarbetandet av dessa planer.

På grund av ovanstående synpunkter har vi ansett det mera ändamåls- enligt att byggnadsbyrån skulle underställas kansliavdelningen, som inom avdelningen har tillgång till juridisk sakkunskap och som jämväl på flere andra områden underkastar ärenden och beslut en laglighets- prövning.

Vad ännu beträffar el- och brandinspektionen, som på ett naturligt sätt sammanhänger med byggnadsinspektionen, synes fullt klart att denna del av förvaltningens uppsiktsverksamhet till övervägande del är en granskning av att gällande lagar och föreskrifter beaktas och efter- följas. Överhuvudtaget synes det oss som om inspektionsverksamhet av här ifrågakommande slag knappast hör hemma under en avdelning, som har till huvuduppgift att främja och utveckla olika former av landskapets näringsliv.

Slutligen har vi också fäst visst avseende vid att näringsavdelningen, utan att tillföras ytterligare byråer och tjänstemän, ändock kommer att framstå såsom en stor och omfattande avdelning med mångskiftande arbetsuppgifter. Att ytterligare förstora denna avdelning, som enligt kommitténs förslag ändock på sitt sätt kan anses enhetlig inom den givna ramen, med ännu en byrå förefaller oss icke ändamålsenligt.

Mariehamn, den 24 februari 1971.

Fjalar Grönberg

Gunnar Häggblom

Martin Isaksson.

R E S E R V A T I O N

VID FÖREDRAGNING DEN 23 FEBRUARI 1971 HAR LANDSKAPSSTYRELSEN EFTER OMRÖSTNING FATTAT BESLUT OM ATT LANDSKAPETS BYGGNADSBYRÅ JÄMTE DÅ OCKSÅ TILL DENNA BYRÅ ANSLUTNA BRANDINSPEKTÖREN OCH ELINSPEKTÖREN SKALL UNDERSTÄLLAS NÄRINGSAVDELNINGEN. EMOT DETTA BESLUT ÖNSKA VI UNDERTECKNADE ANFÖRA R E S E R V A T I O N , EFTERSOM VI ANSE, ATT FÖRENÄMNDNA BYRÅ, I ENLIGHET MED FÖRVALTNINGSLAGSKOMMITTÉNS FÖRSLAG OCH PLANERINGSINSPEKTÖRENS EGET UTLÅTANDE, HADE BORT UNDERSTÄLLAS KANSLIAVDELNINGEN.

VI ÖNSKA MOTIVERA VÅRT STÅNDPUNKTSTAGANDE ENLIGT FÖLJANDE:

BYGGNADSBYRÅN I LANDSKAPET ÅLAND SKALL I SYNNERLIGEN RINGA OMFATTNING TAGA BEFATTNING MED ÄRENDEN ANGÅENDE NÄRINGSLIVETS UTVECKLANDE OCH FRÄMJANDE. EJ HELLER SKALL DENNA BYRÅ OCH DESS TJÄNSTEMÄN SYSSLA MED EKONOMISK PLANERING ELLER ÖVERHUVUDTAGET MED FRÅGOR, SOM ANKOMMER PÅ UTVECKLINGSDELEGATIONEN ELLER PÅ REGIONPLANEKONTORET. ENLIGT VÅR UPPFATTNING SKALL BYGGNADSBYRÅN MED AVSEENDE Å PLANERINGSARBETET ARBETA INOM DEN RAM, SOM ANDRA ORGAN OCH BESLUTSINSTANSER FASTSTÄLLT. BYRÅN SKALL VIS- SERLIGEN, SÅSOM DET TEX. HETER I ARBETSORDNINGEN FÖR PLANLÄGG- NINGS- OCH BYGGNADSINSPEKTIONSBYRÅN VID LÄNSSTYRELSEN I ÅBO OCH BJÖRNEBORGS LÄN, ALLMÄNT TAGA INITIATIV TILL OCH GÖRA FRAMSTÄLLNINGAR OM ÅTGÄRDER FÖR ATT FRÄMJA PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVERKSAMHETEN SAMT ÖVERVAKA, LEDA OCH GIVA RÅD OM PLAN- LÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVERKSAMHETEN MEN DESS HUVUDSAKLIGA UPP- GIFT KOMMER ÄNDOCK ATT BLIVA AV GRANSKANDE OCH ÖVERVAKANDE NA- TUR. BYRÅN KOMMER SÅLUNDA TILL ÖVERVÄGANDE DEL ATT VERKA SÅSOM ETT TEKNISKT-JURIDISKT, ADMINISTRATIVT ORGAN, SOM SKALL GRANSKA ATT FÖR FASTSTÄLLELSE TILL LANDSKAPSSTYRELSEN INKOMNA PLANER, RITNINGAR, BYGGNADSFÖRESKRIFTER M.M. ÄRO TEKNISKT TILLFREDS-

VI HAR OCKSÅ FÄST AVSEENDE VID SYNUNKTEN, ATT DEN FÖRE-
DRAGANDE-TJÄNSTEMAN, SOM SKALL GRANSKA PLANER OCH FÖRESKRIF
VILKA UTARBETATS OCH FÖRESLAGITS AV DE ORGAN, SOM HANDHA
DEN EKONOMISKA OCH FYSISKA PLANERINGEN I LANDSKAPET, HELST
ICKE BORDE VARA DIREKT ANKNUTEN TILL SAMMA AVDELNING, SOM
HAR TILL UPPGIFT ATT AKTIVT DELTAGA I UTARBETANDET AV DESSA
PLANER.

VAD ÄNNU BETRÄFFAR EL- OCH BRANDINSPEKTIONEN, SOM PÅ ETT NATURLIGT SÄTT SAMMANHÄNGER MED BYGGNADSINSPEKTIONEN, SYNES FULLT KLART ATT DENNA DEL AV FÖRVALTNINGENS UPPSIKTSVERKSAMHET TILL ÖVERVÄGANDE DEL ÄR EN GRANSKNING AV ATT GÄLLANDE LAGAR OCH FÖRESKRIFTER BEAKTAS OCH EFTERFÖLJAS. ÖVERHUVUDTAGET SYNES DET OSS SOM OM INSPEKTIONSVERKSAMHET AV HÄR IFRÅGAKOMMANDE SLAG KNAPPAST HÖR HEMMA UNDER EN AVDELNING, SOM HAR TILL HUVUDUPPGIFT ATT FRÄMJA OCH UTVECKLA OLIKA FORMER AV LANDSKAPETS NÄRINGSLEV.

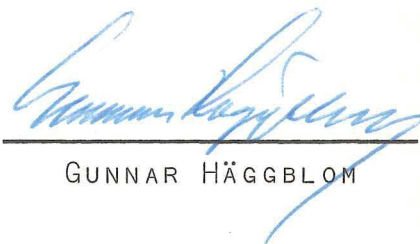
SLUTLIGEN HAR VI OCKSÅ FÄST VISST AVSEENDE VID ATT NÄRINGS-
AVDELNINGEN, UTAN ATT TILLFÖRAS YTTERLIGARE BYRÅER OCH
TJÄNSTEMÄN, ÄNDOCK KOMMER ATT FRAMSTÅ SÅSOM EN STOR OCH OM-

FATTANDE AVDELNING MED MÅNGSKIFTANDE ARBETSUPPGIFTER. ATT YTTERLIGARE FÖRSTORA DENNA AVDELNING, SOM ENLIGT KOMMITTÉNS FÖRSLAG ÄNDOCK PÅ SITT SÄTT KAN ANSES ENHETLIG INOM DEN GIVNA RAMEN, MED ÄNNU EN BYRÅ FÖREFALLER OSS ICKE ÄNDAMÅLSENLIGT.

MARIEHAMN, DEN 24 FEBRUARI 1971.

EJALAR GRÖNBERG

GUNNAR HÄGGBLOM

MARTIN ISAKSSON